

Pràcticum de Recerca en Trastorns de la Comunicació i del Llenguatge

2015/2016

Codi: 43617

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4315497 Trastorns de la Comunicació i del Llenguatge	OT	0	1

Fe d'errades

A l'equip docent del mòdul el nom correcte de la professora és Neus Calaf Gonzalo.

Professor de contacte

Nom: Nuria Silvestre Benach

Correu electrònic: Nuria.Silvestre@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Si hi ha estudiants no competents en la llengua catalana, la docència es farà en Espanyol

Equip docent

Cristina Cambra Verges

David Garcia Quintana

Maria Àngels Mies Burrull

Olga Soler Vilageliu

Carrasumada Serrano Pau

Melina Aparici Aznar

Encarna Pérez Pérez

Neus Calafell Cirac

Carme Brun Gasca

Equip docent extern a la UAB

Jesús Valero Garcia

Josep Maria Vila-Rovira

Prerequisits

Cap prerequisit especial.

Objectius

L'objectiu d'aquest mòdul és que l'alumnat obtingui les habilitats bàsiques d' investigació. L'alumnat s'incorpora a un equip d' investigació i la seva funció serà la de col.laborar amb l'equip, responsabilitzant-se de parcel.les concretes de les recerques de l'equip. Sota la tutoria d'un investigador o investigadora, anirà adquirint de manera pràctica i crítica les bases del treball científic.

Competències

- Aplicar el mètode científic en la pràctica professional.
- Dominar les habilitats i mitjans necessaris per al treball en equip i en grups multidisciplinaris.
- Que els estudiants sàpigui aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Discriminar què mètodes, quantitatius, qualitatius o mixts, i dissenys de recerca són més apropiats per donar resposta a un objectiu o hipòtesi, en el context del pràcticum de recerca.
2. Dissenyar o adequar tècniques i instruments de recollida d'informació d'acord als estàndards de desenvolupament d'instruments de mesura, en el context del pràcticum de recerca.
3. Dur a terme la lectura crítica d'una publicació científica sobre la base de la qualitat metodològica del disseny de recerca utilitzat i de la rellevància científica i pràctica dels seus resultats o aportacions, en el context del pràcticum de recerca.
4. Dur a terme una revisió sistemàtica per sintetitzar la millor evidència científica disponible en el context del pràcticum de recerca.
5. Escriure informes adequant-los als estàndards de les principals associacions científiques, en el context del pràcticum de recerca.
6. Formular preguntes rellevants i definir adequadament objectius i hipòtesis de recerca per a la resolució de problemes en el context del pràcticum de recerca.
7. Gestionar, analitzar i interpretar de forma òptima les dades d'una recerca, en el context del pràcticum de recerca..
8. Que els estudiants sàpigui aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Realitzar un pla de recerca minimitzant les amenaces a la seva validesa, en el context del pràcticum de recerca.
10. Seleccionar, valorant la seva qualitat, els procediments, tècniques i instruments de mesura més adequats en funció dels objectius o hipòtesis, en el context del pràcticum de recerca.
11. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
12. Utilitzar adequadament els procediments i tecnologies per a una comunicació efectiva entre professionals en el context del *pràcticum de recerca.
13. Utilitzar les fonts documentals per a l'obtenció d'informació pertinent en el context del pràcticum de recerca, seleccionant les més adequades i argumentant els criteris de garbellat i de qualitat de les mateixes.

Continguts

I L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE ORAL

L'adquisició del llenguatge oral en entorns multilingües: avaluació del discurs.

Melina Aparici

II DIFICULTATS EN L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE ORAL

2.1 Avaluació de la producció i la comprensió oral de l'alumnat sord amb implant coclear de primària.

Cristina Cambra y Encarna Pérez

2.2 Comunicació, llenguatge i desenvolupament de la teoria de la ment a la primera infantesa en criatures sordes i oients dels 0-als 6 anys

Núria Silvestre

III RELACIÓ ENTRE DIFICULTATS DE L'AUDICIÓ I F. PSÍQUIQUES A LA VELLESA

3.1 Presbiacúcia i Cognició

Jesús Valero

3.2 Presbiacúcia i Teoria de la Ment

Núria Silvestre

3.3 Presbiacúcia i desenvolupament social i afectiu

Carrasumada Serrano

IV DIFICULTATS EN L'ADQUISICIÓ DEL LLenguatge ORAL SECUNDARIES A D'ALTRES SÍNDROMES

Perfils de llenguatge en trastorns cognitius i conductuals de base genètica

Carme Brun

V DIFICULTATS EN LA LLENGUA ESCRITA

Dificultats en llengua escrita i perfils cognoscitius

Àngels Mies

VI VEU

6.1 Anàlisi acústica i perceptiva de la veu humana

Neus Calaf y David Garcia Quintana

6.2 Evolució de la veu en la radio espanyola

Josep Mª Vila

6.3 Soroll a l'aula i fatiga vocal.

Josep Mª Vila

VII AUDICIÓ

7.1 Escolta dicòtica i avaluació de la via auditiva central

Jesús Valero

7.2 Anàlisi acústica del senyal en parla patològica

María Machuca

VIII BARRERES COMUNICATIVES

Accessibilitat a la TV per a sords i per a cecs

Olga Soler

Metodologia

L'alumnat s'adscriu a una línia de recerca i participa en les activitats que el tutor o tutora consideren adients per l'estat de la recerca i la formació de l'alumnat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminari en grup de recerca	23	0,92	8, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories	45	1,8	8, 11
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles i d'informes; Elaboració d'informes escrits; Defensa oral dels treballs.	148	5,92	8, 11

Avaluació

S'avalua l'assistència, dedicació i eficiència en la participació de l'alumnat i els resultats formatius obtinguts en les presentacions orals i escrites

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació en activitats	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 13
Defensa presencial	10%	2	0,08	6, 12
Informe escrit	40%	5	0,2	3, 4, 5, 12, 13

Bibliografia

Debut a la diversitat de línies de recerca que s'inclouen en aquest mòdul es presenten les referències bibliogràfiques a cada bloc temàtic

I L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE ORAL

L'adquisició del llenguatge oral en entorns multilingües: avaluació del discurs.

Aparici, M. (2012). L'Adquisició del llenguatge. A L. Andreu (coord.), M. Aparici & E. Noguera, E. (2012). *Desenvolupament i Avaluació del llenguatge oral*. Barcelona: Editorial UOC.

Berman, R.A. & Verhoeven, L. (2002). Crosslinguistic perspectives on the development of text production abilities in speech and writing. *Written Language and Literacy* 5(1), 1-44.

Rosado, E., Aparici, M. & Perera, J. (2014). Adapting to the circumstances: on discourse competence in L2 Spanish / De la competencia discursiva en español L2 o de cómo adaptarse a las circunstancias. *Cultura y Educación*, 26 (1), 71-102.

Tolchinsky, L. (2004). The nature and scope of later language development. In R.A. Berman (Ed.), *Language development across childhood and adolescence* (pp. 233-248). Amsterdam: John Benjamins.

II DIFICULTATS EN L'ADQUISICIÓ DEL EL LLENGUATGE ORAL

2.1 Avaluació de la producció i la comprensió oral de l'alumnat sord amb implant coclear de primària.

Connor, C., Craig, H. K., Raudenbush, S. W., Heavner, K. y Zwolan, T.(2006). The age at which young deaf children receive cochlear implants and their vocabulary and speech-production growth: Is there an added value for early implantation? *Ear & Hearing*, 27,628-644.

Duchesne, L., Sutton, A. y Bergeron, F. (2009). Language achievement in children who received cochlear implants between 1 and 2 years of age: Group trends and individual patterns. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 14, 465-486.

Geers, A. E., Moog, J., Biedenstein, J., Brenner, C. y Hayes, H.(2009). Spoken language scores of children using cochlear implants compared to hearing age-mates at school entry. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 14, 371-385.

Moreno-Torres, I., Cid, M. M., Santana, R. y Ramos, A. (2011). Estimulación temprana y desarrollo lingüístico en niños sordos con IC: el primer año de experiencia auditiva. *Revista de Investigación en Logopedia*, 1, 56-75.

Nicholas, J. G. y Geers, A. E. (2007). Will they catch up? The role of age at cochlear implantation in the spoken language development of children with severe to profound hearing loss. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 50(4), 1048---1062.

Pérez, E. I Serra, M. (1998). *Protocol d'Anàlisi del Llenguatge (A-RE-LL)*. Ed.Ariel, Barcelona.

Pérez,M.; Valmaseda,M.; de la Fuente,B.; Montero,I; y Mostaert,S. (2014). Desarrollo del vocabulario temprano en niños con implante coclear escolarizados en centros con bilingüismo oral-signado, *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*, 34(2), 85-97.

Ramspott,A. (2002). L'alumnat sord a l'etapa primària: el comportament textual. A GISTAL (ed.). *L'alumnat sord a les etapes infantil i primària*. Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 79-91.

Yoshinaga-Itano, C., Baca, R. L. y Sedey, A. L. (2010). Describing the trajectory of language development in the presence of severe to profound hearing loss: A closer look at children with cochlear implants versus hearing aids. *Otol Neurotol*, 31(8),1268-1274.

2.2 Comunicació, llenguatge i desenvolupament de la teoria de la ment a la primera infantesa en criatures sordes i oients dels 0-als 6 anys

Batten, G., Oakes, P.M. y Alexander, T. (2013). Factors associated with social interactions between deaf children and their hearing peers: a systematic literature review. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 18 (4).

Goberis,D.,Beams,D.Dalpes,M.,Abrisch,A.Baca,R. and Yoshinaga-Itano,Ch. (2012) The Missing link in Language Development of Deaf and Hard and Hearing Children: Pragmatic Language Development. *Seminars in Speech and Language* 33, (4) p.p.297-309

Wiefferink,C.H, Rieffe,C, Katelar,L.,Raeve,L.D and Frijns, G. (2013) Emotion understanding in deaf children with a cochlear implant *Journal of Deaf Studies of Education* 18:2 p.p. 175-186

Ziv, M., Most, T., Cohen, S. (2013) Understanding of Emotions and False Beliefs among hearing children versus Deaf Children. *Journal of Deaf Studies of Education* 18:2 p.p. 161-174

III RELACIÓ ENTRE DIFICULTATS DE L'AUDICIÓ I F. PSIQUIQUES A LA VELLESA

3.1 Presbiacúcia i Cognició

Abelló, P., Venegas, M.P., Gou, J. Valero, J. & Rubio, I. (2010). *Presbiacusia. Exploración e intervención*. Barcelona: Elsevier.

Henshaw, H. & Ferguson, M.A. (2013) Efficacy of Individual Computer-Based Auditory Training for People with Hearing Loss: A Systematic Review of the Evidence. *PLoS ONE* 8(5): e62836.

Lin, F. R., Metter, E. J., O'Brien, R. J., Resnick, S. M., Zonderman, A. B. & Ferrucci L. (2011). Hearing loss and incident dementia. *Archives of Neurology*, 68 (2), 214-20.

Mondeli, M.F. & Souza, P.J. (2012) Quality of life in elderly adults before and after hearing aide fitting. *Braz. J. Otorhinolaryngol.*, 78 (3), 49-56.

McCormack, A & Fortnum, H. (2013) Why do people fitted with hearing aids not wear them? *Int J Audiol.* 52 (5): 360-8.

Valero-Garcia, J.; Bruna, O. & Signo, S. (2012) Envel·liment i comunicació: interrelació entre els factors auditius, cognitius i emocionals. *Revista Aloma.* 30 (1) 53-66

Wong, L & Hickson, L. (2012) Evidence-based practice in audiology. Evaluating interventions for children and adults with hearing impairment. San Diego: Plural Publishing.

3.2 Presbiacúcia i Teoria de la Ment

Hartshorne, J.K & Germine, L.T. (2015) When Does Cognitive Functioning Peak? The Asynchronous Rise and Fall of Different Cognitive Abilities Across the Life Span. *Psychological Science*, 1-11

Kalbe, E., Shlegel, M., Sack, A.T., Nowak, D.A., Dafotakis, M., Bangard, Ch, Brand, M., Shamay-Tsoory, S., Oezguer, A. and Kessler, J. (2010). Dissociation cognitive from affective theory of mind: A TMS study. *Cortex*, 46, 769-780

Maylor, E.A., Moulson, J.M., Muncer, A., & Taylor, L.A. Does performance on Theory of Mind tasks decline in old age? *British Journal of Psychology*, 93, 465-485

Moran, J. (2013) Lifespan development: The effects of typical aging on theory of Mind. *Behavioral Brain Research*, 237, 32-40

3.3 Presbiacúcia i desenvolupament social i afectiu

Millán-Calenti, J.C., Maseda, A., Rochette, S. & García-Monasterio, I. (2011). Relación entre el déficit sensorial auditivo y depresión en personas mayores: Revisión de la literatura. *Revista española de Geriátria y Gerontología*, 46(1), 30-35.

Ringdahl, A. & Grimby, A. (2000). Severe-profound hearing impairment and health-related quality of life among post-lingual deafened Swedish adults. *Scandinavian Audiology*, 29(4), 266-275.

[Uhlmann](#), R., Larson, E., Rees, T., [Koepsell](#), T. & [Duckert](#), L. (1989). Relationship of Hearing Impairment to Dementia and Cognitive Dysfunction in Older Adults. *Journal of the American Medical Association*, 261, 1916-1919.

Vallejo, L.A. & Gil-Carcedo, M. (2002) Presbiacusia. A L.A. Vallejo (Coord.), *Hipoacusia neurosensorial* (pp. 119-128). Barcelona: Masson.

IV DIFICULTATS EN L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE ORAL SECUNDARIES A D'ALTRES SÍNDROMES

Perfils de llenguatge en trastorns cognitius i de conducta de base genètica

Calculator, S and Black, T (2010) Parents' Priorities for AAC and Related Instruction for their Children with Angelman Syndrome. *Augmentative and Alternative communication* 26 (1) 30-40

Dimitropoulos, A Ferranti, A and Lemler A (2013) Expressive and receptive language in Prader-Willi syndrome: report on genetic subtype differences. *J Commun Disord* Mar-Apr; 46(2): 193-201. Published online 2012 December 21. doi: 10.1016/j.jcomdis.2012.12.001

Sara T. Kover, Lindsay M. McCary, Alexandra M. Ingram, Deborah D. Hatton, and Jane E. Roberts (2015) Language Development in Infants and Toddlers With Fragile X Syndrome: Change Over Time and the Role of Attention. *American Journal on Intellectual and Developmental Disabilities*: March 2015, Vol. 120, No. 2, pp. 125-144.

V DIFICULTATS EN LA LLENGUA ESCRITA

Dificultats en llengua escrita i perfils cognoscitius

VI VEU

6.1 Anàlisi acústica i perceptiva de la veu humana

Ladefoged, P. (1995) *Elements of Acoustic Phonetics*. University of Chicago Press.

Sundberg (1987) *The Science of the Singing Voice* Deklab, Northern Illinois University Press.

Titze, I. *Principles of Voice Production* (2000) Ed. National Center for Voice and Speech.

6.2 Evolució de la veu en la radio Espanyola

Bhatt, P., & Léon, P. (1991). Melodic patterns in three types of radio discourse. In *Phonetics and Phonology of Speaking Styles*.

Delgado-Martins, M. R., & Freitas, M.J.(1991). Temporal Structures of Speech:" Reading News on TV". In *Phonetics and Phonology of Speaking Styles*.

Grawunder, S., Bose, I., Hertha, B., Trauselt, F., & Anders, L. C. (2006). Perceptive and acoustic measurement of average speaking pitch of female and male speakers in German radio news. In *INTERSPEECH*.

Livonen, A., Niemi, T., & Paananen, M. (1995). Comparison of prosodic characteristics in English, Finnish and German radio and TV newscasts. In *ICPhS* (Vol. 95, pp. 382-385).

Sityaev, D., Webster, G., Braunschweiler, N., Buchholz, S., & Knill, K. (2007, August). Some aspects of prosody of friendly formal and friendly informal speaking styles. In *XVI International Conference on Phonetics Sciences, Saarbrücken* (pp. 6-10).

6.3 Soroll a l'aula i fatiga vocal.

Brunskog, J., & Lyberg-Åhlander, V. (2011). Final report of the project'speakers comfort and voice disorders in classrooms'. ... *Environment Center at ...*

Cutiva, L., Vogel, I., & Burdorf, A. (2013). Voice disorders in teachers and their associations with work-related factors: a systematic review. *Journal of Communication Disorders*.

Durup, N., & Shield, B. (2014). Vocal problems for teachers and school acoustics-a field study. *INTER-NOISE and NOISE-*

Garcia, D. P., Brunskog, J., & Poulsen, T. (2011). The role of classroom acoustics on vocal intensity regulation and speakers' comfort.

Kristiansen, J., & Persson, R. (2011). Effects of classroom acoustics and self-reported noise exposure on teachers' well-being. *Environment and ...*

Lindstrom, F., Wayne, K., & Södersten, M. (2011). Observations of the relationship between noise exposure and preschool teacher voice usage in day-care center environments. *Journal of Voice*.

VII AUDICIÓ

7.1 Escolta dicòtica al llarg de la vida

Azañón-Gracia, E. & Sebastián-Gallés, N. (2005). Test de escucha dicòtica en español: pares de palabras bisilábicas. *Revista de neurología*, 41, (11), 657-663.

Bradshaw, J. L.; Burden, V. & Nettleton, N. C. (1986). Dichotic and dichaptic techniques. *Neuropsychologia*, 24, (1) 79-90.

Hugdahl, K. (1988). *Handbook of dichotic listening: Theory, methods and research*. New York: Wiley & Sons.

Junqué, C. & Barroso, J. (1994). *Neuropsicología*. Madrid: Síntesis.

Kimura, D. (1961). Some effects of temporal-lobe damage on auditory perception. *Canadian Journal of Psychology* 15, 156-165.

Kimura, D. (1973). The asymmetry of the human brain. *Scientific American*, 228, 70-80.

Marshall, J. C., Caplan, D. & Holmes, J. M. (1975). The measure of laterality. *Neuropsychologia*, 13, 315-322.

Repp, B. H. (1977). Measuring laterality effects in dichotic listening. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 62, 720-737.

Rimol, L. M., Eichele, T. & Hugdahl, K. (2006). The effect of Voice-onset-time on dichotic listening with consonant-vowel syllables. *Neuropsychologia*, 44 (2), 191-196.

Zenker, F., Suárez, M., Marro, S. & Barajas, J. J. (2007). La evaluación del procesamiento auditivo central: el test de dígitos dicóticos. *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*, 27 (2), 74-85.

7.2 Anàlisi acústica del senyal en parla patològica

Akmajian, A., Demers, R. A., Farmer, A. K., & Harnish, R. M. (2010). *Linguistics: An introduction to language and communication* (6th ed.). Cambridge, MA: The MIT Press.

Finegan, E. (2015). *Language: Its structure and use* (7th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.

Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2014). *An introduction to language* (10th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.

Gil, J. (2007). *Fonética para profesores de español: De la teoría a la práctica*. Madrid: Arco/Libros.

Hidalgo, A. y Quilis Merín, M. (2012). *La voz del lenguaje: Fonética y fonología del español*. València: Tirant Humanidades.

Hualde, J. I. (2014). *Los sonidos del español*. Cambridge: Cambridge University Press.

Maddieson, I. (1997) "Phonetic Universals". En Hardcastle W.J. & Laver, J. (Eds.) *The Handbook of Phonetic Sciences*. Oxford: Blackwell Publishers (Blackwell Handbooks in Linguistics, 5). pp. 619-639.

Martínez Celdrán, E. & Fernández Planas, A.M. (2007). *Manual de fonética española: articulaciones y sonidos de Español*. Barcelona: Ariel.

Obediente,E. (2007) *Fonética y Fonología* (3ªEd.) Mérida: Consejo de Publicaciones. Facultad de Humanidades y Educación. Universidad de Mérida

Quilis,A. (1993) *Tratado de Fonología y Fonética españolas* Madrid.Gredos

VIII BARRERES COMUNICATIVES

Accessibilitat a la TV per sords i per cecs

Orero, Pilar, Javier Serrano, Olga Soler, Anna Matamala, Judit Castella, Maria Teresa Soto Sanfiel, Anna Vilaró,Carme Mangiron (2014) "Accessibility to Digital Society: Interaction for All".

Think Mind: 188-191.

http://www.thinkmind.org/index.php?view=article&articleid=icds_2014_8_10_10031